

Orka og vatn

Hvør hevur rættin til orkuframleiðslu og hvør hevur rættin til at brúka vatnið í áum og vøtum ávíkavíst til orku og til aling.

Hetta eru spurningar, sum hava verið alsamt meira frammi í almenna tjakinum og fara vit her at triva í nakrar spurningar hesum viðvíkjandi.

Fyrr hava vit tosað við eitt nú formannin í Ali-ráðnum, við alarar, við stjórnarar á fleiri virkjum, og vit hava tosað við formannin í Orkuráðnum fyri bert at nevna nakrar.

I dag hava vit so tosað við SEV-stjóran Klæmint Weihe. Hann nemur eisini við umrøddu vatnorkuútbyggingina í Eysturoynni.

jan

SEV-stjórin roknar ikki við at Fjallavatn verður friðað

Enn er ikki tikin stóða til, um áheitanin at friða Fjallavatn, skal gangast á móti. Men vit hava frætt, at Friðingarnevndin fer at taka avgerð í málinum skjótt.

Ein høvuðsorsøkin til at friða Fjallavatn er at sleppa undan, at SEV brúkar vatnið til vatnorkuendamá. Vit hava í sambandi spurt Klæmint Weihe, stjóra í SEV, um hann væntar, at Fjallavatn verður friðað.

— Eg rokni ikki við, at Fjallavatn verður friðað, tí skal ein friða Fjallavatn, so kann ein einhvæl friða, at Foroya land og flyta fólkið burt.

Klæmint Weihe heldur, at fara at friða so stórt eki sum Fjallavatn, so er ein út í einum so stórum friðingarspurningi, at tað er spurningurin, um ein sleppur at byggja ein vegastubba í Føroya í Føroyum meira.

— Men harvið er ikki sagt, at ein ikki skal taka fulla hædd fyri náttúruni, og sjálvandi skal ein tað. Vit eiga at fremja slik projekt sum

vatnorkuútbyggingar, soleiðis, at tey gera seg minst møguligt inn á náttúruna, men okkurt skal so gerast í samfelagnum, og tí sleppa vit ikki undan at brúka partar av náttúruni.

— At imynda sær at vit skulu leggja inn árur og ikki útbyggja samfelagið, tað trúgvi eg er ein skeiv leið.

— Tú metir, at tað er heilt náttúrligt at brúka Fjallavatn til orkuendamá?

— Ja, tað haldi eg og fyri tað Vágoynna, sum er vælegnað í so máta. Men hvussu ein so skal útbyggja vatnorkuna, tað haldi eg, at ein kann tosa um, og er tað nakað, sum lokalu myndugleikunum ikki dæmar, so mugu vit finna aðrar loysnir.

Klæmint Weihe heldur fyri, at vil ein forða slikari neyðgari orkubygging, ja so kann ein eisini fara so mikið langt, at allur framburður her á landi steðgar upp.

— Tað haldi eg ikki kann vera meiningin.

jan

Teir eru farnir undir at gera klárt til ta 20 metra høgu byrkingina við Breiða við Eiðisvatn (mynd kalmar)

Klæmint Weihe, SEV-stjóri:

Kann verða neyðugt at skamta el í 87, um tíðarætlan ikki heldur

Fara nú undir stóru byrkingina við Eiðisvatn

Klæmint Weihe, SEV-stjóri

Tað er ikki óhugsandi, at tað kann gerast neyðugt at skamta elorkuna á vári ella á heysti í 1987, um fleiri viðurskifti uttanfrá tarna SEV-útbyggingini í Eysturoynni.

Soleiðis skiltu við stóðuna, tá vit tosaðu við stjóran í SEV, Klæmint Weihe týsdagin.

Klæmint Weihe sigur, at hvat viðvikur tíðarætlanini við útbyggingini í Eysturoynni, so sær tað ikki ov gott út, um SEV verður órogvad meira. Hann sipar her til, at bori-útgerðin, sum SEV hevði leigað frá landsverkfrøðinginum, herfyri varð tikin frá SEV og flútt til

Kollafjarðar.

Klæmint Weihe: — Tá arbeiðsorkan verður tikin frá okkum, so kann tíðarætlanin ikki haldast. Men eg havi ikki mist trúna uppá, at fyrsta turbinan kann koyra á heysti í 1986.

Men koma so viðurskifti uttanfrá, so fyliggur ein stóða, sum eg meti verða rættiliga álvarssama. Ein og hvør kann imynda sær stóðuna, um vit skulu til at skamta streymin á vári ella heysti í 1987. Tað verður so tann vánaligasta loysnin — og tann møguleikin — fyriliggur sjálvandi, um vit ikki

klára tíðarætlanina.

Uppá fyrispurning um teir hava umhugsad møguleikan at keypa ein motor til verkið á Sundi aftrat fyri at fyrirbyggja hesum, sigur Klæmint Weihe, at hetta hevur ikki verið aktuelt higartil og hava teir heldur ikki umrøtt henda spurningin í stýrinum.

Skilji ikki hvi

— Tú sigur við Dimmalætting týsdagin, at tað er landsstýrið, sum ger fortred. Hvat liggur í teimum orðunum?

— Nú var hatta ikki mín orðing, sum stoð í yvirskriftini. Eg segði við Dimmalætting, at eg finni onga rimiliga motivering fyri teirri avgerðini, sum var tikin í samband við at taka bori-útgerð frá okkum. Eg kenni hana framvegis ikki. Annars haldi eg, at tað er púra meningsleys, at ein tekur maskinurnar burtur, tá ein kortini ikki skal brúka tær. Her fekk landskassin eina inntøku, og nú skulu vit so út í eina iløgu og fer tað sjálvandi ikki at betra um stóðuna. Men eg má viðganga: Ein skilir ikki altíð politikararnar.

Klæmint Weihe sigur

annars, at tá avgerð varð tikin um at taka bori-útgerðina aftur, gjørdi SEV beinanvegin av at keypa aðra útgerð. Hetta er so eisini gjørt. Teir hava keypt útgerð í Noregi fyri 1,5 mill. kr. og skuldi hon longu verið komin til Føroya.

Torført at fáa fólk

Hvat viðvikur seinkanini í arbeiðinum, so visir Klæmint Weihe eisini á, at tað hevur gingið striltið at fáa fólk til ymisk arbeiði, eitt nú til gerð av sjálvari orkustøðini. Her hava so byggifeløgini verið í Danmark eftir fólk, og tað hevur so hjálpt nakað.

I lötuni eru teir so í ferð við at gera orkustøðina umframt at teir bora driftstunnil uppá 700 metrar frá orkustøðini og niðan til vatnið. Teir hava higartil borað einar 100 metrar.

Uppi við Eiðisvatn er arbeiðið eisini farið í gongd. Her eru teir so smátt við at gera klárt at gera ta vestaru byrkingina — við Breiða —. Hon verður 20 metrar høg. Hin byrkingin verður so gjørd einaferð komandi vár.

jan